

Handläggare
Christina Malmqvist
Telefon: 08-508 36 222**Till**
Äldrenämnden
Den 27 mars 2018

Remiss av förslag till Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobaks- politiken 2018-2021

Remiss från kommunstyrelsen Dnr 154-2048-2017

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande gällande Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobakspolitiken 2018-2021 och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att revidera Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobakspolitiken (ANDT-program). Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt med ett minskat tobaksbruk. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras bruk av ANDT utgör grunden i programmet. Mottagare av programmet är stadens medarbetare som arbetar med och för stadens invånare. Programmet omfattar stadens alla nämnder och bolag. Äldreförvaltningen anser att stadens reviderade ANDT-program är ett betydelsefullt underlag för hur staden ska arbeta med dessa frågor, dock behöver målgruppen äldre tydliggöras i större omfattning än vad som nämns i programmet.

Bakgrund

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att revidera Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobakspolitiken (ANDT-program). Den förra programperioden sträckte sig till och med 2012. Varje kommun förväntas anta styrdokument som inkluderar ANDT-arbetet och som utgår från den nya nationella ANDT-strategin¹. Enligt socialnämndens tjänsteutlåtande har ett stort antal medarbetare inom staden samt professionella och ideella samverkanspartners bidragit med input och synpunkter till programmet. Inför programarbetet har en kartläggning, som beskriver nuläget vad gäller konsumtion och skador av ANDT inom Stockholms stad tagits fram och resultatet sammanfattas i programmets bilaga 3.

Remisstiden sträcker sig till den 30 mars 2018.

Ärendet

Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt med ett minskat tobaksbruk. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras bruk av ANDT utgör grunden i programmet. Programmet består av sex långsiktiga mål:

Mål 1: Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.

Mål 2: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.

Mål 3: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.

Mål 4: Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.

Mål 5: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021.

Mål 6: En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

¹ Regeringens skrivelse 2015/16:86 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020

Målen är formulerade helt i enlighet med målen i regeringens ANDT-strategi för åren 2016–2020 och relaterar också till Stockholms läns regionala strategi och handlingsplan för ANDT-arbetet i Stockholms län 2017–2020². *Överenskommelsen mellan kommunerna i länet och Stockholms läns landsting om samverkan kring personer med missbruk och beroende* är ytterligare ett dokument som programmet hänvisar till.³

Under varje långsiktigt mål listas prioriterade delmål. Stadens nämnder och bolag ska konkretisera och arbeta in programmets delmål i sina verksamhetsplaner (ILS)⁴. Jämlikhetsperspektiv, HBTQ-perspektiv, barnrättsperspektiv och jämställdhetsperspektiv ska genomsyra arbetet. Nämnderna och bolagen kan ta hjälp och inspiration av programmets *Förslag till aktiviteter*, som finns inlagda i delar av programmet.

Målgrupper

Mottagare av programmet är stadens medarbetare som arbetar med och för stadens invånare. Programmet omfattar stadens alla nämnder och bolag. I programmet återkommer följande målgrupper:

- Barn och unga (0-17 år)
- Unga vuxna (18-25 år)
- Vuxna (26-65 år)
- Äldre (>65år)

Programmets innehåll

Programmets innehåll beskrivs som brett och att det innefattar tillgänglighetsbegränsande arbete, skydd av barn och unga, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård och behandling. I remissen påtalas att det finns viljeriktningar för samarbetet med andra länder, framför allt inom Europa och EU. Då ärendet berör och påverkar kvinnor, män, flickor och pojkar bedöms en jämställdhetsanalys ha gjorts. De långsiktiga målen som finns i programmet ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Programmets delmål, samt tillhörande förslag till indikatorer och förslag till aktiviteter är utformade för att bidra till jämställdhet och social jämlikhet, enligt remissen.

Programmets uppföljning

Programperioden föreslås vara 2018-2021. Programmets delmål ska följas upp av respektive nämnd och bolag under gällande programperiod. Programmet ska följas upp i sin helhet 2021.

² Strategi och handlingsplan för ANDT-arbetet i Stockholms län 2017–2020

³ Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län om samverkan kring personer med missbruk/beroende

⁴ Ledningssystemet ILS är stadens system för integrerad ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 20 mars 2018, de fackliga organisationerna i förvaltningsgruppen den 21 mars 2018 och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshindersfrågor den 22 mars 2018.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen har i tidigare remissvar gällande *Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län om samverkan kring personer med missbruk/beroende* lämnat synpunkter med fokus på äldre (dnr 150-681/2016). Då välkomnade äldreförvaltningen särskilt att äldre med missbruk/beroende och äldre med även social problematik ska prioriteras. Denna målgrupp anser äldreförvaltningen behöver tydliggöras i större omfattning än vad som nämns i ANDT-programmet. Enligt Socialstyrelsens *Vård och omsorg om äldre, lägesrapport 2017*, dör fler äldre av orsaker som kan kopplas till alkohol främst har andelen kvinnor ökat. Antalet personer 65 år och äldre som får vård för diagnoser relaterade till alkohol ökar också.

Överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län tydliggör insatser som kräver stöd eller vård från både kommun och landsting och kompletterar därmed stadens program för ANDT-frågor. Det är av stor vikt att upprätthålla samverkan mellan olika aktörer inom staden när det gäller det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för ANDT-frågor. Äldreförvaltningen anser att stadens reviderade ANDT-program är ett betydelsefullt underlag för hur staden ska arbeta med dessa frågor.

Bilagor

1. Remiss om Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobakspolitiken 2018-2021 (Dnr 154-2048-2017)